

Határozatok Tára

GERARD HOGAN
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2021. szeptember 23.¹

C-433/20. sz. ügy

**Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte
Gesellschaft mbH**

**kontra
Strato AG**

(az Oberlandesgericht Wien [bécsi regionális felsőbbíróság, Ausztria] által benyújtott előzetes
döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Jogszabályok közelítése – Szerzői jog és szomszédos jogok –
2001/29/EK irányelv – 2. cikk – Többszörözési jog – Az 5. cikk (2) bekezdésének b) pontja –
A magáncélú többszörözésre vonatkozó kivétel – Harmadik személyek birtokában lévő,
természetes személyek számára magáncélra rendelkezésre bocsátott szerverek –
Felhőalapú számítástechnikai szolgáltatás nyújtása – A »bármely hordozóra« kifejezés
értelmezése – Méltányos díjazás”

I. Bevezetés

1. A kereskedelmi fénymásolónak az 1950-es évek végétől való megjelenése talán csak az első lépcsőfoka volt annak a technológiai fejlődésnek, amely kihívás elé állította a szerzői és szomszédos jogok, és különösen az ezek alóli kivételek és korlátozások hagyományos értelmezését. A fénymásoló megjelenése azt jelentette, hogy a szerzői jogvédelem alatt álló anyagot könnyedén lehetett többszörözni oly módon, amit szinte lehetetlen volt kideríteni vagy feltárni. A digitális forradalom, amely az internetnek és a világhálónak az 1990-es évek elején való megjelenése óta tart, e hagyományos értelmezések szempontjából még súlyosabb kihívásokat jelentett.

2. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem a felmerülő probléma újabb aspektusára mutat rá. Jogosult-e a szerzői jogi védelem alatt álló anyagot jogszerűen birtokló természetes személy arra, hogy ezen anyagról pusztán magáncélra másolatot készítsen, és azt díjfizetés ellenében felhőalapú számítástechnika segítségével egy kereskedelmi szerveren tárolja, és ha igen, adott esetben milyen díjat kell a szerzői jog jogosultja részére megfizetni? Lényegében ez az Európai Unió Bíróságának Hivatalához 2020. szeptember 15-én benyújtott jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelemben az Oberlandesgericht Wien (bécsi regionális felsőbbíróság, Ausztria) által felvetett probléma. Az

¹ Eredeti nyelv: angol.

előzetes döntéshozatal iránti kérelem az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv² 5. cikke (2) bekezdése b) pontjának értelmezésére vonatkozik.

3. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet az Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH (a továbbiakban: Austro-Mechana), szerzői jogi közös jogkezelő szervezet és a németországi székhelyű, felhőalapú adattárolási szolgáltatást nyújtó Strato AG társaság (a továbbiakban: Strato) között folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő. A kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás arra a kérdésre vonatkozik, hogy a Strato köteles-e üreshordozó-jogdíjat fizetni az általa Ausztriában természetes személyek részére magáncélra biztosított felhőalapú tárolókapacitás tekintetében.

4. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem alkalmat ad a Bíróságnak arra, hogy megvizsgálja a magáncélú másolat természetes személy által digitális környezetben történő készítésének, és különösen a szerzői jogi védelem alatt álló tartalmak felhőben³ történő többszörözésének vagy tárolásának kérdését.

5. Fontos hangsúlyozni, hogy ha valamely tagállam a „magáncélú többszörözés” 2001/29 irányelv 2. cikkében foglalt, a kizárólagos többszörözési jog alóli kivételét ezen irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján elfogadta, akkor e többszörözés jogszerű, *feltéve*, hogy a jogosult méltányos díjazásban részesül. Abban az esetben persze, ha a szóban forgó tagállam nem él az 5. cikk (2) bekezdésének b) pontjában előírt kivétellel, akkor a szerzői jogvédelem alatt álló anyag szerzői jogi jogosult engedélye nélkül történő ilyen többszörözése nyilvánvalóan jogellenes lenne, mivel az ellentétes a 2. cikkel.⁴

6. A jelen ügyben először azt kéri a Bíróságtól, hogy vizsgálja meg, hogy a magáncélú többszörözésre vonatkozó kivétel a szerzői jogi védelem alatt álló tartalmakról a természetes személyek által magáncélra készített másolatokra is alkalmazható-e, és ha igen, milyen mértékben. Abban az esetben, ha a Bíróság úgy ítélné meg, hogy a magáncélú többszörözésre vonatkozó kivétel az ilyen többszörözésre is alkalmazandó, a Bíróságnak azt a kérdést kell megvizsgálnia, hogy (adott esetben) a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése b) pontja rendelkezéseinek megfelelően mi minősül a jogosultakat az internetszolgáltatók által természetes személyek részére interneten keresztül magáncélú felhasználás céljából rendelkezésre bocsátott, felhőalapú tárolás tekintetében megillető „méltányos díjazásnak”.

² HL 2001. L 167., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 6. kötet. 463. o.; helyesbítések: HL 2008. L 314., 16. o.; HL 2014. L 10., 32. o.

³ A felhőalapú számítástechnika jellemzése tekintetben lásd: Szpunar főtanácsnok VCAST ügyre vonatkozó indítványa (C-265/16, EU:C:2017:649, 1–3. pont). A felhőalapú számítástechnika fogalmának lényegét az amerikai National Institute of Standards and Technology (NIST) 2011 szeptemberében úgy határozta meg, mint olyan modellt, amelyben „a felhasználók mindenütt kényelmesen és igény szerint férhetnek hozzá megosztott, konfigurálható informatikai forrásokhoz (hálózatok, szerverek, háttértárak, alkalmazások és szolgáltatások), amelyeket minimális megterhelés vagy szolgáltatói beavatkozás mellett gyorsan rendelkezésre lehet bocsátani és fel lehet szabadítani. [...] Elérhető a következő internetes oldalon:

<https://nvlpubs.nist.gov/nistpubs/Legacy/SP/nistspecialpublication800-45.pdf>. E meghatározás szerzői megjegyezték, hogy a „felhőalapú számítástechnika fejlődő paradigma”. Úgy tűnik, nem létezik egyetemesen elfogadott *jogi* fogalom meghatározás a felhőalapú számítástechnika vagy felhőalapú szolgáltatások vonatkozásában. Ez kétségtávolan a technológia és az ahhoz kapcsolódó szolgáltatások helyfüggetlen jellegéből és gyors fejlődéséből adódik. Úgy vélem azonban, hogy a „felhőalapú tárolás” fogalmát Michael Muchmore és Jill Duffy a „The Best Cloud Storage and File-Sharing Services for 2021” című cikkében helytállóan a következőképpen fogalmazta meg: „fájloknak a saját számítógép merevlemezétől eltérő helyen, általában a szolgáltató szerverein való tárolása. Amint azt egy technológiai szakértő megállapította: »Nincs olyan, hogy Felhő. Az csak valaki másnak a számítógépe.« Az adatok felhőben való tárolása lehetővé teszi a fájlok interneten keresztül való elérését.” Elérhető a következő internetes oldalon: <https://www.pcmag.com/picks/the-best-cloud-storage-and-file-sharing-services>.

⁴ Kivéve, ha a 2001/29 irányelv 5. cikkében foglalt további kivételek vagy korlátozások valamelyike alkalmazható.

7. Különösen, mivel természetes személyek már fizethettek díjat az okostelefonokhoz, tabletekhez vagy számítógépekhez⁵ hasonló olyan eszközök, készülékek vagy adathordozók megvásárlásakor, amelyek lehetővé teszik a szerzői jogi védelem alatt álló tartalmak felhőben való tárolását és így többszörözését, és ami ily módon a jogosultak számára a többszörözés következtében elszenvedett hátrányért (méltányos) díjazást biztosít, felmerül a kérdés, hogy az internetszolgáltatóknak kell-e olyan (további) díjat fizetniük, amely 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése b) pontjában előírt „méltányos díjazás” révén lehetővé teszi ugyanazon tartalmak felhőben való tárolását.

8. E kérdések vizsgálata előtt azonban elsőként be kell mutatni azt a jogi háttérrel, amelyben a jelen ügy felmerül.

II. Jogi háttér

A. A 2001/29 irányelv

9. A 2001/29 irányelv (2), (5), (9), (10), (31), (32), (35), (38) és (44) preambulumbekzdése a következőképpen szól:

„(2) Az Európai Tanács 1994. június 24–25-i korfui ülésén hangsúlyozta, hogy az információs társadalom európai fejlődésének elősegítése érdekében szükséges egy közösségi szintű, átfogó és rugalmas szabályozási keret létrehozása. Ehhez többek között az új termékek és szolgáltatások belső piacának kialakulása is szükséges. E szabályozási keret létrehozása céljából több fontos közösségi jogi rendelkezést elfogadtak már, és továbbiak elfogadása folyamatban van. A szerzői jog és a szomszédos jogok e tekintetben fontos szerepet játszanak, mivel ezek védik és ösztönzik az új termékek és szolgáltatások fejlesztését és forgalmazását, valamint azok alkotói tartalmának létrehozását és felhasználását.

[...]

(5) A műszaki fejlődés megsokszorozta és változatosabbá tette a szellemi alkotás, a gyártás és az értékesítés lehetőségeit. Ha nincs is szükség új fogalmakra a szellemi tulajdon védelme területén, a szerzői jogot és a szomszédos jogokat szabályozó jelenlegi jogszabályokat módosítani kell, és ki kell egészíteni úgy, hogy megfeleljenek a gazdasági adottságoknak, így például az új felhasználási módoknak.

[...]

(9) A szerzői jog és szomszédos jogok harmonizációjának a magas szintű védelemből kell kiindulnia, tekintve hogy ezek a jogok elengedhetetlenek a szellemi alkotáshoz. Az általuk nyújtott védelem hozzájárul az alkotó tevékenység fenntartásához és fejlődéséhez a szerzők, az előadóművészek, az előállítók és a fogyasztók, valamint a kultúra, az ipar és a nagyközönség érdekében. A szellemi tulajdon ennek megfelelően a tulajdon részeként nyert elismerést.

⁵ Korábban a választott adathordozók olyan kézzelfogható „üres” adattárolók voltak, mint például az audio- és videokazetták, majd a CD-k és DVD-k, legutóbb pedig az USB-kulcsok. A felhőalapú tárhelyszolgáltatások mellett ma már olyan eszközöket is használnak, mint a számítógépek, okostelefonok és külső merevlemezek.

(10) Ahhoz, hogy a szerzők és előadóművészek a jövőben is alkotó és művészi tevékenységet folytathassanak, műveik felhasználásáért megfelelő díjazásban kell, hogy részesüljenek ugyanúgy, mint a producerek annak érdekében, hogy a művek pénzügyi háttérét biztosítani tudják. [...]

[...]

(31) Megfelelő egyensúlyt kell biztosítani a jogosultak különböző csoportjainak, valamint a jogosultak és a védelemben részesülő művek és teljesítmények felhasználói csoportjainak [helyesen: a védelem alatt álló teljesítmények felhasználóinak] jogai és érdekei között. [...]

(32) Ez az irányelv a többszörözés joga, valamint a nyilvánossághoz közvetítés joga alóli valamennyi kivételt és korlátozást kimerítően sorolja fel. Egyes kivételek, illetve korlátozások – esettől függően – kizárólag a többszörözés jogára vonatkoznak. Az említett felsorolás kellően figyelembe veszi a tagállamok eltérő jogi hagyományait, ugyanakkor célja egy működőképes belső piac biztosítása. A tagállamoknak e kivételeket és korlátozásokat koherens módon kell alkalmazniuk; e követelmény megvalósulását a végrehajtó rendelkezések jövőbeli felülvizsgálata során értékelni kell.

[...]

(35) A kivételek vagy korlátozások egyes eseteiben a jogosultaknak méltányos díjazás jár, hogy ezáltal a védelemben részesülő műveik és egyéb teljesítményeik felhasználása ellenében megfelelő ellentételezésben részesüljenek. E méltányos díjazás formájának, részletszabályainak és lehetséges mértékének megállapításánál figyelembe kell venni minden egyes eset sajátos körülményeit. A körülmények értékelésénél alkalmazható szempont lehet a jogosultaknál az érintett cselekmény miatt felmerülő esetleges kár mértéke. Amennyiben a jogosultak már valamilyen formában – például egy felhasználási díj részeként – díjazásban részesültek, külön vagy további díjazás őket nem illetheti meg. A méltányos díjazás mértékének megállapításakor teljes egészében figyelembe kell venni az ezen irányelv szerinti műszaki intézkedések alkalmazásának mértékét. Olyan helyzetekben, amikor a jogosultat ért hátrány csak minimális lenne, díjfizetési kötelezettség nem keletkezhet [helyesen: Olyan helyzetekben, amikor a jogosultat ért hátrány csak minimális lenne, előírható, hogy ne keletkezzen díjfizetési kötelezettség.].

[...]

(38) A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy méltányos díjazás biztosítása fejében a hang-, kép- és audiovizuális anyagok magáncélú többszörözésének egyes fajtái tekintetében a többszörözés joga alól kivételt, illetve korlátozást állapítsanak meg. Ide tartozhat a jogosultakat ért hátrányok ellentételezése érdekében alkalmazott díjazási rendszer bevezetése, illetve fenntartása is. [...]

[...]

(44) Az ebben az irányelvben foglalt kivételek és korlátozások alkalmazása során a nemzetközi kötelezettségekkel összhangban kell eljárni. E kivételek és korlátozások nem alkalmazhatók oly módon, hogy az károsítsa a jogosult jogos érdekeit vagy sérelmes legyen a mű rendes felhasználására. E kivételek és korlátozások tagállami szabályozásának tükröznie kell különösen azt a fokozott gazdasági hatást, amelyet e kivételek és korlátozások az új

elektronikus környezetben előidézhetnek. Ennélfogva egyes kivételek és korlátozások terjedelmét a védelem alatt álló művek és más teljesítmények egyes újszerű felhasználásai tekintetében akár szűkebben is meg lehet határozni.”

10. A 2001/29 irányelvnek „A többszörözési jog” című 2. cikke értelmében:

„A tagállamok biztosítják a közvetett vagy közvetlen, ideiglenes vagy tartós, bármely eszközzel vagy formában, egészben vagy részben történő többszörözés engedélyezésének, illetve megtiltásának kizárólagos jogát:

- a) a szerzők számára műveik tekintetében;
- b) az előadóművészek számára előadásaik rögzítése tekintetében;
- c) a hangfelvétel-előállítók számára hangfelvételeik tekintetében;
- d) a filmek első rögzítése előállítói számára filmjeik eredeti és többszörözött példányai tekintetében;
- e) a műsorsugárzó szervezetek számára műsoraik rögzítése tekintetében függetlenül attól, hogy a műsor közvetítése vezeték útján vagy vezeték nélkül történik, ideértve a kábelen keresztül vagy műhold útján történő közvetítést is.”

11. A 2001/29 irányelvnek „A művek nyilvánossághoz közvetítésének, valamint a védelem alatt álló egyéb teljesítmények nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételének joga” címet viselő 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok a szerzők számára kizárólagos jogot biztosítanak műveik vezetékes vagy vezeték nélküli nyilvánossághoz közvetítésének engedélyezésére, illetve megtiltására, beleértve az oly módon történő hozzáférhetővé tételt is, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg.

(2) A tagállamok biztosítják a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétel engedélyezésének, illetve megtiltásának kizárólagos jogát akár vezetékes akár vezeték nélküli, illetve oly módon történő hozzáférhetővé tétel esetében is, amikor a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg:

- a) az előadóművészek számára előadásaik rögzítése tekintetében;
- b) a hangfelvétel-előállítók számára hangfelvételeik tekintetében;
- c) a filmek első rögzítése előállítói számára filmjeik eredeti és a többszörözött példányai tekintetében;
- d) a műsorsugárzó [helyesen: műsorsugárzó szervezetek] számára műsoraik rögzítése tekintetében függetlenül attól, hogy a műsor közvetítése vezeték útján vagy vezeték nélkül történik, ideértve a kábelen keresztül vagy műhold útján történő közvetítést is.

(3) Az (1) és a (2) bekezdésben foglalt jogok nem merülnek ki a nyilvánossághoz közvetítés vagy a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétel egyetlen, e cikkben említett cselekménye révén sem.”

12. A 2001/29 irányelv „Kivételek és korlátozások” című 5. cikke, a (2) bekezdésének b) pontjában, kimondja:

„A tagállamok a 2. cikkben szabályozott többszörözési jog alól kivételeket, illetve korlátozásokat állapíthatnak meg a következő esetekben:

[...]

b) bármely hordozóra természetes személy által magáncélra, kereskedelmi célt közvetlenül vagy közvetve sem szolgáló többszörözés tekintetében, feltéve, hogy a jogosultak méltányos díjazásban részesülnek, amelynek meghatározásánál figyelembe kell venni, hogy az érintett művel vagy más védelem alatt álló teljesítménnyel kapcsolatban alkalmaztak-e a 6. cikkben meghatározott műszaki intézkedést.”

13. Ezen irányelv 5. cikkének (5) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Az (1), a (2), a (3) és a (4) bekezdésben foglalt kivételek és korlátozások kizárólag olyan különös esetekben alkalmazhatók, amelyek nem sérelmesek a mű vagy más, védelem alatt álló teljesítmény rendes felhasználására, és indokolatlanul nem károsítják a jogosult jogos érdekeit.”

B. Az osztrák jog

14. Az Urheberrechtsgesetz (a szerzői jogról szóló törvény, a továbbiakban: UrhG)⁶ alapeljárásban alkalmazandó változata⁷ 42b. §-ának (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) Ha a [...] mű esetében jellegénél fogva számítani kell arra, hogy adathordozón történő rögzítéssel [...] magáncélból többszörözni fogják, a szerzőt méltányos díjazás illeti meg (üreshordozó-jogdíj), amennyiben bármely típusú, ilyen többszörözésre alkalmas adathordozót üzletszerűen belföldi forgalomba hoznak.”

III. Az alapügy tényállása és az előzetes döntéshozatal iránti kérelem

15. Az Austro-Mechana szerzői jogi közös jogkezelő szervezet, amely saját nevében, azonban az általa képviselt jogdíjjogosultak érdekében és nevében, (szöveges vagy szöveg nélküli) zeneművek felhasználására és díjazására vonatkozó jogokat letéteményesként gyakorol. Az Austro-Mechanához hasonló ilyen közös jogkezelő szervezetek feladatkörébe tartozik különösen az UrhG 42b. §-ának (1) bekezdésében előírt törvényes díjigények, azaz az üreshordozó-jogdíjra vonatkozó igény érvényesítése.

⁶ 1936. április 9. (BGBl. 111/1936).

⁷ 2018. augusztus 16. (BGBl. I 63/2018). A kérdést előterjesztő bíróság előzetes döntéshozatal iránti kérelmében megállapította, hogy az 1980. évi Urheberrechtsgesetz-novellával (a szerzői jogról szóló törvény módosításáról szóló törvény) (BGBl. 321/1980. sz.) az osztrák jogalkotó méltányos díjazáshoz való jogot állapított meg minden olyan személlyel szemben, aki, illetve amely üzletszerűen, többszörözés és tárolás céljából meghatározott adathordozót belföldi forgalomba hoz. E szabályozást azóta a megváltozott körülményekhez és az európai jog előírásaihoz igazították, legutóbb a 2015. évi Urheberrechts-Novellával (a szerzői jog módosításáról szóló törvény, a továbbiakban: Urh-Nov) (BGBl. I, 2015/99. sz.), amellyel a szabályozást elsősorban a számítógépek merevlemezeire mint „bármely típusú adathordozóra” terjesztették ki.

16. Az Austro-Mechana keresetet nyújtott be a Handelsgericht Wienhez (bécsi kereskedelmi bíróság, Ausztria) a Stratóval, egy németországi székhelyű társasággal szemben, amely „HiDrive” néven nyújt szolgáltatást. A szóban forgó szolgáltatás szolgáltatója leírása szerint „virtuális felhőalapú tárolási megoldás, amely olyan gyorsan és egyszerűen használható, mint egy (külső) merevlemez”. A Strato azzal reklámozza a szolgáltatást, hogy a tárhely „legendő helyet biztosít a fényképek, zene és filmek egyetlen helyen történő központi elhelyezésére”.

17. Az Austro-Mechana felperes elszámolást, majd ezt követően a Stratótól az UrhG 42b. §-ának (1) bekezdése alapján üreshordozó-jogdíj megfizetését kérte. Az Austro-Mechana úgy véli, hogy az UrhG 42b. §-ának (1) bekezdésében szereplő szövegrészt már a szóhasználat alapján szándékosan általánosan fogalmazták meg, így az üreshordozó-jogdíj akkor is alkalmazandó, ha bármely típusú adathordozót – bármilyen módon és bármilyen formában – üzletszerűen belföldi „forgalomba hoznak”, ami magában foglalja tárhelyek felhőalapú rendelkezésre bocsátását is. Állítása szerint a „forgalomba hoznak” leíró jellegű megfogalmazás nem utal fizikai terjesztésre, hanem szándékosan lehetőséget ad minden olyan művelet figyelembevételére, amelynek eredményeként belföldön (személyes vagy) magáncélra történő többszörözés céljából tárhelyet bocsátanak a felhasználók rendelkezésére. Ezenkívül az UrhG 42b. §-ának (3) bekezdése azt is kimondja, hogy nincs jelentősége annak, hogy a forgalomba hozatal belföldről vagy külföldről történik-e.

18. A Strato vitatta a kereseti kérelmet. Arra hivatkozott, hogy az UrhG hatályos változatából nem következik a felhőalapú szolgáltatás után járó díjazás, és a jogalkotó a technikai lehetőségek ismeretében szándékosan nem ültette át ezt a lehetőséget. A Strato szerint a felhőalapú szolgáltatások és a fizikai adathordozók nem hasonlíthatók össze egymással. Nem lehetséges az olyan értelmezés, amely magában foglalja a felhőalapú szolgáltatásokat is, mivel adathordozó nem kerül forgalomba; kizárólag tárhelyet bocsátanak rendelkezésre. A Strato azt állította, hogy nem értékesít, illetve nem ad bérbe fizikai adathordozókat Ausztriában, hanem csupán online tárhelyet kínál a Németországban található szerverein. A Strato azt is jelezte, hogy közvetve már kifizette a németországi szerverei után a szerzői jogdíjakat (mivel a gyártó/importőr beépítette az árba). Ezenkívül már az osztrák felhasználók is fizettek szerzői jogdíjat azon eszközök után, amelyek nélkül a tartalmakat eleve nem is lehet feltölteni a felhőbe. A Strato szerint a felhőalapú tárhelyekre vonatkozó további üreshordozó jogdíj kettős, sőt háromszoros díjfizetési kötelezettséget eredményezne.

19. A Handelsgericht Wien (bécsi kereskedelmi bíróság) elutasította a kereseti kérelmeket. Lényegében megállapította, hogy a szerzőket és a szomszédos jogok jogosultjait („jogosultak”) méltányos díjazás illeti meg abban az esetben, ha (valamely, belföldön vagy külföldön található helyről) üzletszerűen adathordozókat belföldi forgalomba hoznak, amennyiben a védelem alatt álló teljesítmény esetében jellegénél fogva számítani lehet arra, hogy azt – adathordozón történő rögzítéssel – személyes vagy magáncélra (az UrhG 42. §-ának (2)–(7) bekezdésében megengedett módon) többszörözni fogják, mégpedig az ilyen többszörözésre alkalmas, bármely típusú adathordozó tekintetében.

20. A Handelsgericht Wien (bécsi kereskedelmi bíróság) megállapította, hogy az UrhG 42b. §-ának (1) bekezdése, amelyben kifejezetten „bármely típusú adathordozóról” van szó, magában foglalja a – belső és külső – számítógépes merevlemezeket. Azt is megállapította, hogy a felhőalapú szolgáltatások a legkülönbözőbb formákban léteznek. Minden ilyen szolgáltatás lényege annak biztosítása, hogy a felhasználó meghatározott tárolókapacitással rendelkezik, anélkül hogy joga lenne ahhoz, hogy a tartalmakat meghatározott szerveren vagy meghatározott szervereken tárolja; a joga csupán arra korlátozódik, hogy hozzáférhet a szolgáltatónak a „valahol a felhőben” lévő tárolókapacitásához. A bíróság szerint a Strato ezért nem adathordozókat ruház át

az ügyfeleire, hanem – szolgáltatásként – online elérhetővé teszi a tárolókapacitást. Megjegyezte, hogy az Urh-Nov tervezetével kapcsolatos szakértői vélemény⁸ – kifejezetten, a megfogalmazásra vonatkozó javaslatokkal – megkövetelte a felhőalapú tárolás figyelembevételét. A jogalkotó azonban szándékosan úgy döntött, hogy mellőzi e rendelkezést.

21. Az Austro-Mechana ezen ítélettel szemben a kérdést előterjesztő bírósághoz fellebbezett. A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy nem teljesen világos az a kérdés, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja kiterjed-e a szerzői jogi védelem alatt álló tartalmak felhőben való tárolására. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a 2017. november 29-i VCAST-ítéletben (C-265/16, EU:C:2017:913, a továbbiakban: VCAST-ítélet) a Bíróság megállapította, hogy a védett tartalmak felhőben való tárolása a jogok olyan felhasználásának minősül, amelyet kizárólag a szerző végezhet.

22. A fenti megfontolások figyelembevételével az Oberlandesgericht Wien (bécsi regionális felsőbbíróság, Ausztria) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„[1] Úgy kell-e értelmezni [a 2001/29 irányelv] 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjában szereplő »bármely hordozóra« kifejezést, hogy az magában foglalja az olyan harmadik személyek birtokában lévő szervereket is, akik, illetve amelyek e szervereken természetes személyek (ügyfelek) számára – magáncélra (kereskedelmi célt közvetlenül vagy közvetve sem szolgálva) – [...] tárhelyet bocsátanak rendelkezésre, amelyet az ügyfelek tárolással történő többszörözés céljára használnak (»cloud computing« [»felhőalapú számítástechnika«])?»

[2] Amennyiben igen: Úgy kell-e értelmezni az első kérdésben hivatkozott rendelkezést, hogy az alkalmazandó az olyan nemzeti szabályozásra, amely előírja, hogy a szerző méltányos díjazásra (üreshordozó-jogdíj) jogosult:

- ha a (sugárzott, a nyilvánosság rendelkezésére bocsátott vagy kereskedelmi célból előállított adathordozón rögzített) mű esetében jellegénél fogva számítani kell arra, hogy saját vagy magáncélra – »bármely típusú, ilyen többszörözésre alkalmas és üzletszerűen belföldi forgalomba hozott adathordozón« történő tárolással – többszörözni fogják,
- és ha ennek során az első kérdésben ismertetett tárolási módszert alkalmazzák?

IV. A Bíróság előtti eljárás

23. Az Austro Mechana, a Strato, a dán, a francia, a holland és az osztrák kormány, valamint az Európai Bizottság terjesztett elő írásbeli észrevételeket.

24. A Bíróság előtti 2021. július 7-i tárgyaláson a dán kormány kivételével valamennyien szóbeli észrevételeket terjesztettek elő.

⁸ Az osztrák parlamentnek törvénytervezetként való bemutatása előtt.

V. Elemzés

A. Az első kérdésről

25. Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy a magáncélú többszörözésre vonatkozó, 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjában foglalt kivétel kiterjed-e a természetes személyek által, a harmadik személynek minősülő internetes szolgáltató által rendelkezésre bocsátott vagy biztosított tárhelyen vagy tárolókapacitáson (felhőben), magáncélra végzett többszörözésre. E bíróság lényegében azt kérdezi, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjában szereplő „bármely adathordozóra [végzett] többszörözés” kifejezés magában foglalja-e a harmadik személy által nyújtott, felhőalapú számítástechnikai szolgáltatásokon alapuló többszörözést.

26. A Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés többek között az UrhG 42b. §-ának (1) bekezdésében foglalt, „belföldi forgalomba hoznak” kifejezés használata miatt merült fel. A Strato mind a kérdést előterjesztő bíróság, mind a Bíróság előtt arra hivatkozott, hogy az osztrák jogalkotó e kifejezés használatával egyértelműen a jogosultak díjazásának olyan modelljét kívánta létrehozni, amely kizárólag fizikai hordozók/hordozófelületek forgalmazására összpontosít, és így kizárja a harmadik személyek által nyújtott felhőalapú számítástechnikai szolgáltatások használatát.⁹

27. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből az is kitűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság a VCAST-ítéletre, és különösen ezen ítéletnek a tényállásra és az alapeljárásra való alkalmazhatóságára vonatkozóan kér felvilágosítást.

28. Meg kell jegyezni, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében előírt, kötelező jellegű kivételtől eltérően az ezen irányelv 5. cikkének (2) és (3) bekezdésében a többszörözési jogra vonatkozóan előírt kivételek vagy korlátozások csupán lehetőséget jelentenek a tagállamok számára.¹⁰

29. A VG Wort egyesített ügyekre vonatkozó indítványában (C-457/11–C-460/11, EU:C:2013:34, 35–37. pont) Sharpston főtanácsnok rámutatott arra, hogy a kivételek, illetve korlátozások opcionális jellege bizonyos cselekvési szabadságot ad a tagállamoknak e téren. Ily módon úgy ítélte meg, hogy valamely tagállam bevezethet olyan intézkedést, amely nem vezet annyira messzire, mint a szóban forgó rendelkezések. Sharpston főtanácsnok szerint például az 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján a tagállam csak akkor állapíthat meg kivételt a

⁹ Kiindulásként megjegyzem, hogy úgy vélem, hogy a szerzői jogi védelem alatt álló tartalmak felhőalapú tárolása e tartalmak többszörözésének minősül. A dán kormány megállapította, hogy „a felhőalapú tárolást a felhasználó úgy veszi igénybe, hogy az internethez való hozzáféréssel és beépített memóriával rendelkező adathordozóról, például okostelefonról vagy számítógépről, a felhőszolgáltatást nyújtó szerveren való tárolás céljából elküldi a kiválasztott tartalmat. *Ezáltal a felhasználó egyidejűleg digitális másolatot készít a kiválasztott tartalomról, mivel a tartalmat ettől kezdve mind a felhasználó adathordozóján, mind a felhőszolgáltatást nyújtó szerveren tárolják.* Ezt követően a felhasználó megtarthatja a tartalmat saját adathordozóján, vagy törölheti azt például azért, hogy tárhelyet szabadítson fel a saját adathordozóján annak érdekében, hogy az csak a felhőalapú szolgáltatásban legyen megtalálható. A felhasználó tehát a felhőszolgáltatást nyújtó szerveren található tartalomhoz bármely olyan eszközzel hozzáférhet, amely képes kapcsolódni a felhőszolgáltatáshoz, és ilyen hozzáférésre általában a felhasználó saját adathordozójáról, valamint nagyon gyakran valószínűleg azon adathordozóról kerül sor, amelyet a felhasználó eredetileg a felhőalapú tárhely beállításához használt.” Kiemelés tőlem.

¹⁰ 2014. április 10-i ACI Adam és társai ítéletében (C-435/12, EU:C:2014:254, 21. pont) a Bíróság megállapította, hogy a 2001/29 irányelv 2. cikkének értelmében a tagállamok biztosítják a szerzőknek műveik közvetett vagy közvetlen, ideiglenes vagy tartós, bármely eszközzel vagy formában, egészben vagy részben történő többszörözése engedélyezésének, illetve megtiltásának kizárólagos jogát, fenntartva ugyanakkor a tagállamok számára a *lehetőséget*, hogy ugyanezen irányelv 5. cikke (2) bekezdésének értelmében e jog alóli kivételeket, illetve korlátozásokat állapíthassanak meg.

természetes személyek által végzett többszörözést illetően, ha az papíron történik, és kizárólag egyéni tanulás céljára szolgál, hiszen e kivétel hatálya a megengedettnél szűkebb lenne, azonban abba teljes mértékben beleférne.

30. Meg kell azonban jegyezni, hogy a Bíróság később a 2015. március 5-i Copydan Bándkopi ítéletében (C-463/12, EU:C:2015:144, 33. pont) megállapította, hogy a tagállamok nem rendelkezhetnek a méltányos díjazás olyan feltételeiről, amelyek *igazolatlan* egyenlőtlen bánásmódot vezetnek be azon gazdasági szereplők különböző csoportjai között, amelyek a magáncélú többszörözésre vonatkozó kivétel körébe tartozó, összehasonlítható árukat értékesítenek, vagy pedig a védelem alatt álló teljesítmények felhasználóinak különbözői csoportjai között.

31. A magam részéről úgy vélem, hogy ugyanezt a megközelítést kell alkalmazni a szolgáltatásokra is. Általánosabban fogalmazva, még ha a tagállamok széles körű mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek is¹¹ az 5. cikk (2) bekezdésének b) pontjában foglalt kivétel nemzeti jogukban való alkalmazásának módját illetően, e célból nem fogadhatnak el olyan jogszabályokat, amelyek ellentétesek lennének magával a 2001/29 irányelvnek az alapjául szolgáló céllal, vagy ellentmondának annak.¹² Fontos lenne például hangsúlyozni, hogy azoknak a tagállamoknak, amelyek úgy döntenek, hogy alkalmazzák az 5. cikk (2) bekezdésének b) pontjában foglalt kivételt, ezt technológiai szempontból semleges¹³ módon kell megtenniük.

32. A jelen ügyben tehát inkább a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése b) pontjának tényleges *hatályának* kérdéséről van szó, nem pedig arról, hogy a tagállamok *mennyiben* korlátozhatják annak hatályát e rendelkezés nemzeti jogba való átültetése során azáltal, hogy csak bizonyos termékekre vagy szolgáltatásokra vetnek ki – esetleg indokolatlanul – magáncélú többszörözési jogdíjat. E tekintetben a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése b) pontjának szövege elég egyértelmű: A tagállamok az ezen irányelv 2. cikkében foglalt kizárólagos *többszörözési jog* alól kivételeket *állapíthatnak meg bármely hordozóra* természetes személy által magáncélra, kereskedelmi célt közvetlenül vagy közvetve sem szolgáló többszörözés esetében,¹⁴ feltéve, hogy a kizárólagos jogok jogosultjai méltányos díjazásban részesülnek.¹⁵

33. A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjához hasonló rendelkezéseket, amelyek eltérnek az ezen irányelv 2. cikkében meghatározott többszörözési jogtól, megszorítóan kell értelmezni, hogy az ne tegye lehetővé a

¹¹ 2015. március 5-i Copydan Bándkopi ítélet (C-463/12, EU:C:2015:144, 20. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

¹² Lásd még a 2001/29 irányelv 5. cikkének (5) bekezdését.

¹³ A technológiai semlegesség elve megköveteli, hogy a 2001/29 irányelv rendelkezéseinek értelmezése ne korlátozza az innovációt és a technológiai haladást. Lásd analógia útján: 2021. április 15-i Eutelsat ítélet (C-515/19, EU:C:2021:273, 48. pont).

¹⁴ A jogi személyek nem részesülhetnek ebben a kivételben, és így ők nem készíthetnek magáncélú másolatokat a jogosultak védelem alatt álló érintett műveiről vagy egyéb, védelem alatt álló teljesítményeiről ez utóbbiak előzetes engedélye nélkül. A Bíróság így megállapította, hogy a magáncélú másolat után fizetendő díjnak különösen a természetes személyektől eltérő személyek által a magáncélú másolástól nyilvánvalóan eltérő célból beszerzett, digitális többszörözésre alkalmas berendezésekre, készülékekre és adathordozókra való alkalmazása ellentétes a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésével. 2016. június 9-i EGEDA és társai ítélet (C-470/14, EU:C:2016:418, 30. és 31. pont). A Bíróság azonban a 2013. július 11-i Amazon.com International Sales és társai ítéletében (C-521/11, EU:C:2013:515, 37. pont) úgy ítélte meg, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontját akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes egy olyan tagállami szabályozás, amely különbségtétel nélkül állapít meg magáncélú másolat után fizetendő díjat rögzítésre és többszörözésre alkalmas adathordozóknak a területén visszterhesen, kereskedelmi céllal történő első forgalomba hozatala tekintetében, előírva ezzel együtt a megfizetett díjak visszatérítéséhez való jogot olyan esetre, ha ezen adathordozók végső használata nem tartozik az e rendelkezés által említett eset körébe, amennyiben – és ennek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata –, tekintettel az egyes nemzeti rendszerek sajátos körülményeire és ezen irányelv korlátaira, gyakorlati nehézségek indokolják a méltányos díjazás finanszírozásának ezen rendszerét, és amennyiben ezen visszatérítéshez való jog tényleges, valamint nem teszi túlságosan nehezzé a megfizetett díj visszatérítését.

¹⁵ 2010. október 21-i Padawan ítélet (C-467/08, EU:C:2010:620; a továbbiakban: Padawan ítélet, 30. pont).

kifejezetten meghatározott eseteken túlterjeszkedő értelmezést.¹⁶ A Bíróság azt is kimondta, hogy a magáncélú másolat természetes személy általi készítését olyan cselekménynek kell tekinteni, amely hátrányt okozhat az érintett jogosultnak, amennyiben azt e jogosult előzetes engedélye nélkül végzik.¹⁷ A Bíróság továbbá megállapította, hogy noha a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontját úgy kell érteni, hogy a magáncélú másolatra vonatkozó kivétel bizonyosan megtiltja a szerzői jog jogosultjai számára, hogy a többszörözés engedélyezésére vagy megtiltására vonatkozó kizárólagos jogukat érvényesítsék olyan személyekkel szemben, akik magáncélú másolatot készítenek műveikről, e rendelkezés ugyanakkor nem értelmezhető úgy, hogy e korlátozáson túl kifejezetten előírja a szerzői jog jogosultja számára, hogy elviselje jogainak a magáncélú másolatok készítésével esetlegesen együtt járó megsértését.¹⁸

34. A kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelmében megállapítja, hogy az UrhG 42. §-ának (1) bekezdése ülteti át a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjában foglalt, magáncélú többszörözésre vonatkozó kivételt. A 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja azonban nem használ az UrhG 42. §-ának (1) bekezdésében szereplő „belföldi forgalomba hoznak” kifejezésnek megfelelő kifejezéseket. Továbbá semmi nem utal arra, hogy az uniós jogalkotó a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése b) pontjának hatályát kizárólag a fizikai hordozókra vagy hordozófelületekre kívánta volna korlátozni.

35. Ez ezzel szemben azt az egyértelmű benyomást kelti, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjában szereplő tágabb és technológiailag semleges kifejezések – „*bármely hordozóra*¹⁹ [végzett] többszörözés” – használata az ilyen értelmezés ellen szól.²⁰ Véleményem szerint e kifejezések szó szerinti értelmezése biztosítja egyedül²¹, hogy a kivétel ne korlátozódjon a fizikai hordozón vagy hordozófelületen található másolatokra, illetve analóg vagy nem digitális formában végzett többszörözésre.²² A kivétel tehát magában foglalja többek között

¹⁶ 2015. március 5-i Copydan Båndkopi ítélet (C-463/12, EU:C:2015:144, 87. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

¹⁷ Padawan ítélet (C-467/08, EU:C:2010:620, 45. pont).

¹⁸ Lásd ebben az értelemben: VCAST-ítélet 32–34. pontja, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat. Lásd még analógia útján: 2016. november 10-i Vereniging Openbare Bibliotheken ítélet (C-174/15, EU:C:2016:856, 70. pont).

¹⁹ Kiemelés tőlem.

²⁰ Meg kell állapítani, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikkének (2) bekezdése nem tartalmaz konkrét utalást a tagállamok jogára. E tekintetben az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az uniós jog egységes alkalmazásának követelményéből és az egyenlőség elvéből az következik, hogy a jelentésének és hatályának meghatározása érdekében a tagállami jogokra kifejezett utalást nem tartalmazó uniós jogi rendelkezést az Európai Unió egészében önállóan és egységesen kell értelmezni. Lásd analógia útján: 2010. október 21-i Padawan ítélet (C-467/08, EU:C:2010:620, 31–33. pont) a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjában foglalt „méltányos díjazás” fogalma tekintetében. Úgy vélem ezért, hogy a „bármely hordozóra [végzett] többszörözés” kifejezést az Európai Unió egészében önállóan és egységesen kell értelmezni.

²¹ Lásd ezzel szemben: 2019. december 19-i Nederlands Uitgeversverbond és Groep Algemene Uitgevers ítélet (C-263/18, EU:C:2019:1111, 37. pont). Ebben az ügyben a Bíróság megállapította, hogy többek között a 2001/29 irányelv 4. cikkének vagy ezen irányelv bármely más rendelkezésének szövegéből nem tűnik ki egyértelműen, hogy valamely elektronikus könyv állandó használat céljából, letöltés útján történő szolgáltatása ezen irányelv 3. cikke szerinti nyilvánossághoz közvetítésnek, különösen a mű nyilvánosság számára oly módon történő hozzáférhetővé tételének minősül-e, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg, vagy ezen irányelv 4. cikke értelmében vett terjesztésnek minősül-e. Miután figyelembe vette többek között a 2001/29 irányelv 3. és 4. cikke, a 1996. december 20-án Genfben elfogadott WIPO Szerzői Jogi Szerződés (Magyarországon kihirdette: a 2004. évi XLIX. tv.; a továbbiakban: WCT) által követett célkitűzéseket, amelyet az Európai Közösség nevében a 2000. március 16-i 2000/278/EK tanácsi határozat (HL 2000. L 89., 6. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 33. kötet, 208. o.) hagyott jóvá, és az Európai Unió tekintetében 2010. március 14-én lépett hatályba (HL 2010. L 32., 1. o.), valamint a 2001/29 irányelv kialakulásának történetét, a Bíróság megállapította, hogy az elektronikus könyvnek a nyilvánosság számára, letöltés útján, tartós használatra történő szolgáltatása az ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „nyilvánossághoz közvetítés” fogalma alá tartozik.

²² Miközben a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjában foglalt kivételt ugyan megszorítóan kell értelmezni, e rendelkezés kifejezései nagymértékben a 2001/29 irányelv 2. cikke szerinti, tágan meghatározott és technológiailag semleges kizárólagos többszörözési jogot tükrözik. E rendelkezés szerint a tagállamoknak biztosítaniuk kell a közvetett vagy közvetlen, ideiglenes vagy tartós, *bármely eszközzel vagy formában* történő többszörözés engedélyezésének, illetve megtiltásának kizárólagos jogát. Lásd még az 1979. szeptember 28-án módosított, az irodalmi és művészeti művek védelméről szóló Berni Egyezmény (1971. július 24-i Párizsi Szerződés) 9. cikkének (1) bekezdését.

az analóg és digitális formában történő többszörözést,²³ valamint a fizikai hordozófelületeken, például papíron vagy CD-n/DVD-n, vagy a kevésbé fizikainak tekinthető hordozón, például az alapügyben az internetszolgáltató által a felhőben rendelkezésre bocsátott tárhelyen vagy kapacitáson²⁴ végzett többszörözést. E tekintetben a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése b) pontjának szövegével ellentétes ezen irányelv 5. cikke (2) bekezdése a) pontjának szövege, mivel az utóbbi kifejezetten előírja, hogy hatálya „a papíron vagy hasonló hordozón történő [...] többszörözésre” korlátozódik.²⁵

36. E következtetést egyébként megerősíti a 2001/29 irányelv által követett egyik fő célkitűzés is, nevezetesen annak biztosítása, hogy az uniós szerzői jogi védelem ne váljon elavulttá és feleslegessé a technológiai fejlődés előrehaladása és szerzői jogi védelem alatt álló tartalom új felhasználási módjainak megjelenése miatt.²⁶ E célkitűzés azonban veszélybe kerülne, ha az e védelem alóli kivételeket és korlátozásokat – amelyeket a 2001/29 irányelv (31) preambulumbekzdése szerint az új elektronikus környezet fényében fogadtak el – úgy értelmeznék, hogy ezzel kizárnák azt, hogy az ilyen technológiai fejlődést és különösen a digitális média- és felhőalapú számítástechnikai szolgáltatásokat hasonló módon kell figyelembe venni.²⁷

37. Az ezzel kapcsolatos következtetésemet nem módosítja az a tény, hogy a szerzői jogi védelem alatt álló tartalmat az internetes szolgáltató harmadik személy által felhőben rendelkezésre bocsátott vagy biztosított tárhelyen többszörözték. A VCAST-ítéletében,²⁸ amely szintén felhőalapú számítástechnikai szolgáltatásokra vonatkozott, – jóllehet más összefüggésben, a szerzői jogi védelem alatt álló televízióműsor jogellenes letöltésének elősegítése kapcsán – a

²³ A 2013. június 27-i VG Wort és társai ítéletében (C-457/11–C-460/11, EU:C:2013:426, 67. pont) a Bíróság a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése a) pontjának tárgyi hatálya alól kizárta az összes, nem analóg másolásra alkalmas hordozót, azaz főként a digitálisakat, hiszen ahhoz, hogy többszörözésre szolgáló hordozóként a papírhoz hasonló legyen, a hordozófelületnek meg kell tudnia jelenítenie az emberi érzékszervek általi észlelésre alkalmas fizikai ábrázolást. Lásd ezzel szemben: 2015. március 5-i Copydan Båndkopi ítélet (C-463/12, EU:C:2015:144, 25. pont), amelyben a Bíróság kimondta, hogy a digitális többszörözésre használt olyan berendezések, készülékek és adathordozók rendelkezésre bocsátása, amelyek alkalmasak arra, hogy a magánfelhasználóként eljáró természetes személyek részére másolatokat készítsenek, elegendő a magáncélú másolat után fizetendő díj alkalmazásának igazolására.

²⁴ Kétségtelen, hogy a „kevésbé fizikainak tekinthető hordozó” kifejezés szándékosan pontatlan. Még felhőalapú számítástechnika, felhőalapú vagy internetes tárhelyszolgáltatások esetében is a szóban forgó adatokat, amelyek akár tartalmazhatnak szerzői jogi védelem alatt álló tartalmat is, a felhőalapú számítástechnikai szolgáltatást nyújtó szolgáltató szerverekhez hasonló fizikai hordozókon/hordozófelületeken végső soron digitális formában tárolják.

²⁵ Kiemelés tőlem. A 2013. június 27-i VG Wort és társai ítéletében (C-457/11–C-460/11, EU:C:2013:426, 65. és 66. pont) a Bíróság megállapította, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése a) pontjának kifejezetten papírra vonatkozó szövegéből az következik, hogy nem tartoznak az e rendelkezésben említett kivétel tárgyi hatálya alá azok a hordozók, amelyek nem rendelkeznek a papírhoz hasonló és azzal egyenértékű tulajdonságokkal. Ugyanis, ha ez nem így lenne, akkor e kivétel hatékony érvényesülése nem lenne biztosítható, különös figyelemmel a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjában foglalt kivételre, amely a „bármely hordozóra történő többszörözésre” vonatkozik. A VG Wort ügyre vonatkozó indítványában (C-457/11–C-460/11, EU:C:2013:34, 39. pont) Sharpston főtanácsnok rámutatott, hogy míg az 5. cikk (2) bekezdésének a) pontjában foglalt meghatározás csak a többszörözés módját és a használt eszközt illetően van körülírva, addig az 5. cikk (2) bekezdésének b) pontjában foglalt meghatározás kizárólag a többszörözést végző személy meghatározására és a többszörözés céljára utal. A 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése a) pontjának és 5. cikke (2) bekezdése b) pontjának hatálya közötti eltérés értékeléséhez lásd még: Cruz Villalón főtanácsnok Hewlett-Packard Belgium ügyre vonatkozó indítványa (C-572/13, EU:C:2015:389, 35–54. pont). Lásd még: 2015. november 12-i Hewlett-Packard Belgium ítélet (C-572/13, EU:C:2015:750, 28–43. pont) a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése a) pontjának és b) pontjának hatálya közötti átfedésről.

²⁶ Lásd a 2001/29 irányelv (5) preambulumbekzdését.

²⁷ A 2001/29 irányelv (31) preambulumbekzdése kifejezetten utal arra a tényre, hogy a jogok tekintetében a tagállamok által megállapított kivételeket és korlátozásokat az új elektronikus környezet fényében felül kell vizsgálni. E tekintetben a Bíróság a 2011. október 4-i Football Association Premier League és társai ítéletében (C-403/08 és C-429/08, EU:C:2011:631, 161–164. pont) a 2001/29 irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében előírt, a többszörözési jog alóli kötelező erejű kivételt illetően megállapította, hogy az e rendelkezésben előírt feltételek értelmezésének lehetővé kell tennie az így megállapított kivétel hatékony érvényesülésének megőrzését és – a többek között ezen irányelv (31) preambulumbekzdéséből kitűnő – céljának biztosítását. A Bíróság megállapította továbbá, hogy a kivételnek tehát a céljának megfelelően lehetővé kell tennie és biztosítania kell az új technológiák fejlesztését és működését, valamint megfelelő egyensúlyt kell biztosítania egyrészt a jogosultak, másrészt a védelemben részesülő művek azon felhasználóinak jogai és érdekei között, akik részesülni kívánnak az új technológiákból. Lásd még: 2014. június 5-i Public Relations Consultants Association ítélet (C-360/13, EU:C:2014:1195, 24. pont). Nem látok okot arra, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjában szereplő kivétel fakultatív jellege és a hatálya szigorú értelmezésének követelménye ellenére a jelen ügyben e megközelítéstől eltérjenek.

²⁸ Lásd: VCAST-ítélet 35. pontja, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

Bíróság megerősítette azon állandó ítélkezési gyakorlatát, miszerint ahhoz, hogy hivatkozni lehessen a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjára, nem szükséges, hogy az érintett természetes személyek többszörözésre alkalmas berendezésekkel rendelkezzenek. A készülékeket és *többszörözésre irányuló szolgáltatásokat* tehát harmadik fél is nyújthatja, ez képezi a szükséges ténybeli előfeltételét annak, hogy természetes személyek magáncélú másolatokhoz juthassanak.²⁹

38. Amint jeleztem, a VCAST-ítélet alapjául szolgáló ügyben a VCAST arra használta a felhőalapú technológiát, hogy kereskedelmi alapon hozzáférést biztosítson az olasz televíziós műsorszolgáltató szervezetek által előállított (szerzői jogi védelem alatt álló) televíziós műsorokhoz. Ebben az ügyben a VCAST e célból az interneten jogellenesen bocsátott ügyfelei rendelkezésére felhőalapú tárhelyen („cloud”) való képrögzítésére alkalmas rendszert.³⁰ Ezzel szemben az alapügy kizárólag tárolókapacitás felhőben való rendelkezésre bocsátására és jogszerűen megszerzett, szerzői jogi védelem alatt álló anyag természetes személyek által magáncélra a szolgáltató számítógépein/szerverein való *esetleges* tárolására vonatkozik. Ezek a modern technológiai előnyök azonban nem feledtethetik azt a tényt, hogy jogi szempontból ez a teljes könyv lefénymásolásának, vagy a CD-tartalom számítógép merevlemezére való átmásolásának felelhet meg, amennyiben a hivatkozott példákban mind a könyvet, mind pedig a CD-t a szóban forgó fogyasztó vásárolta meg.³¹

39. Kétségtelen, hogy a szerzői jogoknak a VCAST-ítéletben megállapított megsértése kirívóbb volt, és nagyobb kárt okozott a jogosult számára, mint a jelen ügy tényállásából esetlegesen megállapítható jogsértés, mivel a VCAST-ügyben a nyilvánossághoz közvetítés olyan jogellenes sugárzás formájában valósult meg, amelyet a jogosult nem engedélyezett. Ez nem változtat azon, hogy mindkét ügyben a szerzői jogi védelem alatt álló tartalom természetes személy általi, „hordozón” történő többszörözéséről van szó. A VCAST-ítéletből (és egyébként a korábbi ítélkezési gyakorlatból) tehát kitűnik, hogy a Bíróság már hallgatólagosan elfogadta, hogy ez az ítélkezési gyakorlat és a 2001/29 irányelv 5. cikk (2) bekezdésének b) pontja a szerzői jogi védelem alatt álló tartalom felhőben történő ilyen többszörözésére is vonatkozik.³² Megismétlem, nem hagyható figyelmen kívül az a tény, hogy azokban az esetekben, amikor valamely tagállam él az

²⁹ A 2015. március 5-i Copydan Båndkopi ítéletben (C-463/12, EU:C:2015:144, 86. pont) a Bíróság megjegyezte, hogy 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése b) pontjának szövege egyáltalán nem pontosítja azon eszközök jellemzőit, amelyekkel vagy amelyek segítségével a magáncélú másolatokat készítik. E rendelkezés nem tartalmaz például utalást a magáncélú többszörözést végző természetes személy és az általa használt eszköz között fennálló kapcsolat jogi természetére, például a tulajdonhoz való jogra. A Bíróság továbbá ezen ítélet 91. pontjában megállapította, hogy a 2001/29 irányelvvel nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely méltányos díjazást ír elő védelem alatt álló művek olyan többszörözése esetében, amelyet természetes személy végez harmadik személy tulajdonát képező eszköz használatával vagy segítségével.

³⁰ A VCAST-ítélet 15. pontjában a Bíróság megállapította, hogy „a gyakorlatban a felhasználó kiválaszt egy műsort a VCAST internetes oldaláról, ahol az e társaság által nyújtott szolgáltatásba tartozó valamennyi televíziós csatorna műsor-összeállítás megtalálható. A felhasználó megjelölhet egy adott műsort vagy egy időkeretet. Ezt követően a VCAST által irányított rendszer a televíziós jelet a saját antennái segítségével fogja, és a műsor kiválasztott időszíkját a felhasználó által megadott felhőalapú tárhelyen rögzíti. *E tárhelyet a felhasználó egy másik szolgáltatótól vásárolja meg.*” Kiemelés tőlem.

³¹ A francia kormány megjegyezte, hogy a magánszemély a jogszerűen megszerzett zene- vagy videokönyvtárát feltöltheti a felhőbe annak érdekében, hogy ahhoz anélkül férhessen könnyen hozzá, hogy e művek fizikai hordozóját használnia kellene.

³² A VCAST-ügyre vonatkozó indítványában (C-265/16, EU:C:2017:649, 23–28. pont) Szpunar főtanácsnok úgy ítélte meg, hogy semmi nem utal arra, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával ellentétes lenne az, hogy az e rendelkezésben előírt kivétel keretében történő többszörözést felhőalapú tárhelyen végzik. Szpunar főtanácsnok elismerte, hogy a többszörözés és a másolatok felhőalapú tárolása harmadik személyek közreműködését igényli. Úgy vélte azonban, hogy ezt a többszörözési formát a magáncélú többszörözésre vonatkozó, a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja szerinti kivétel hatálya alól nem lehet csupán amiatt kizárni, hogy a harmadik személy közreműködése túlmutat a hordozók vagy berendezések pusztán rendelkezésre bocsátásán. Szpunar főtanácsnok szerint, amíg a felhasználó kezdeményezi a többszörözést és határozza meg annak tárgyát és módjait, semmilyen döntő különbség nem áll fenn egy ilyen magatartás és az ugyanezen felhasználó által az általa közvetlenül ellenőrzött berendezések segítségével végzett többszörözés között.

5. cikke (2) bekezdésének b) pontjában biztosított lehetőséggel, a természetes személy magáncélú többszörözési cselekménye nem jogellenes,³³ azzal a feltétellel, hogy ez esetben méltányos díjazás fizetendő.

40. Az ilyen, többszörözésre alkalmas készülékek és többszörözésre irányuló szolgáltatások nyújtója azonban a szerzői jogi jogosult engedélye nélkül nem teheti hozzáférhetővé a szerzői jogi védelem alatt álló tartalmat. A 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja tehát azt jelenti, hogy a jogosult egyébként nincs megfosztva azon jogától, hogy megtiltsa vagy engedélyezze az azon védett tartalomhoz való hozzáférést, amelyekről a természetes személyek ezen irányelv rendelkezéseinek megfelelően magáncélú felhasználás érdekében másolatokat kívánnak készíteni.³⁴ 2014. április 10-i ACI Adam és társai ítéletében (C-435/12, EU:C:2014:254, 41. pont) ugyanis a Bíróság megállapította, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy az nem vonatkozik azon eshetőségre, hogy a magáncélú másolatokat jogellenes forrásból készítik.³⁵

41. A 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése b) pontjának megfelelően az abban előírt kivétel vagy korlátozás kizárólag az ezen irányelv 2. cikkében szabályozott többszörözési jogra vonatkozik.³⁶ *Nem* terjed ki különösen a művek nyilvánossághoz közvetítésének, valamint a védelem alatt álló egyéb teljesítmények nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételének ezen irányelv 3. cikkében említett jogára.

42. A VCAST-ítélet tényállásából kitűnik, hogy ebben az ügyben az internetszolgáltató két olyan szolgáltatást nyújtott, amely *az érintett művek és teljesítmények többszörözéséből és rendelkezésre bocsátásából* állt, amelyeket ezt követően egy olyan felhőalapú tárhelyre mentettek el, amelyet *a felhasználó egy másik szolgáltatótól vásárolt meg*.³⁷ Amint azt már jeleztem, a kérdést előterjesztő bíróság által ismertetett tényekből nem tűnik ki, hogy a Strato természetes személyek számára magáncélra a felhőalapú tárolókapacitáson kívül más szolgáltatásokat is nyújtott volna.

43. A fenti megfontolásokra tekintettel úgy vélem, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjában szereplő „bármely adathordozóra [végzett] többszörözés” kifejezés magában foglalja a harmadik személy által nyújtott felhőalapú számítástechnikai szolgáltatásokon alapuló többszörözést.

³³ Feltéve, hogy jogszerűen hozzáférhetnek a szerzői jog által védett tartalomhoz.

³⁴ VCAST-ítélet, 39. pont.

³⁵ 2015. március 5-i Copydan Båndkopi ítéletében (C-463/12, EU:C:2015:144, 82. pont) a Bíróság megerősítette, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja kivételt enged a jogosult azon kizárólagos joga alól, hogy engedélyezze vagy megtiltsa az érintett mű többszörözését. Ez szükségképpen feltételezi, hogy az ugyanezen rendelkezésben említett többszörözés tárgya olyan védelem alatt álló mű, amely *nem hamis vagy hamisított*.

³⁶ Lásd a 2001/29 irányelv (32) preambulumbekzdését, amely többek között kimondja, hogy „[e]gyes kivételek, illetve korlátozások – esettől függően – kizárólag a többszörözés jogára vonatkoznak”. A 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése b) pontjában a magáncélú többszörözés esetében előírt kivétel művek többszörözésére, előadások rögzítésére, hangfelvételekre, filmek rögzítésére és műsorok rögzítésére vonatkozik.

³⁷ A VCAST olasz televíziós műsorszolgáltató szervezetek által földfelszínen közvetített műsorok felhőalapú tárhelyen („cloud”) való képrögzítésére alkalmas rendszert bocsátott az ügyfelei rendelkezésére az interneten. A felhasználó a VCAST internetes oldalán műsort vagy idősvát választott. Ezt követően a VCAST által irányított rendszer televíziós jelet fogott, és a műsor kiválasztott idősváját a felhasználó által megadott felhőalapú tárhelyen rögzítette. *E tárhelyet a felhasználó egy másik szolgáltatótól vásárolta meg*. A jelen ügy tehát új, mivel a Stratóval ellentétben a VCAST maga adattárolást nem biztosított.

B. A második kérdésről

44. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdéssel kapcsolatos következtetésemre tekintettel a kérdést előterjesztő bíróság által feltett második kérdést is meg kell válaszolni. E kérdéssel a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja megköveteli-e, hogy a magáncélú többszörözésre vonatkozó, az UrhG 42b. §-ának (1) bekezdéséhez hasonló nemzeti szabályozás rendelkezzen a harmadik személyek által természetes személyek részére magáncélra felhőben rendelkezésre bocsátott tárolókapacitás tekintetében a jogosultak részére méltányos díjazás fizetéséről. Ezt a kérdést arra tekintettel tették fel, hogy az UrhG 42b. §-ának (1) bekezdése a felhőalapú szolgáltatások tekintetében nem ír elő díjfizetést. E rendelkezés azonban számos adathordozó tekintetében előír díjazást.

45. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Strato a kérdést előterjesztő bíróság előtt kijelentette, hogy „közvetve már kifizette a németországi szerverei után a szerzői jogdíjakat (mivel a gyártó/importőr beépítette az árba), és már az (osztrák) felhasználók is fizettek szerzői jogdíjat azon eszközök után, amelyek nélkül a tartalmakat eleve nem is lehet feltölteni a felhőbe. A felhőalapú tárhelyekre vonatkozó további üreshordozó jogdíj kettős, sőt háromszoros díjfizetési kötelezettséget eredményezne.”

1. Érvelés

46. Az Austro-Mechana úgy véli, hogy a felhőben történő többszörözés a rögzítő adathordozók, többszörözésre alkalmas készülékek forgalmazásához vagy a többszörözésre irányuló szolgáltatások nyújtásához hasonlóan hátrányt okoz a jogosultaknak, és ezért méltányos díjazás tárgyát kell képeznie. Ennélfogva úgy véli, hogy az UrhG 42b. §-ának (1) bekezdését a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával összhangban úgy kell értelmezni, hogy a felhőben történő többszörözésre irányuló szolgáltatások nyújtása tekintetében az irányelv e rendelkezésében előírt méltányos díjazást kell fizetni.

47. A Strato úgy véli, hogy az osztrák jogalkotó a kétszeres, sőt háromszoros díjak megfizetésének elkerülése érdekében az UrhG 42b. §-ának (1) bekezdéséből kifejezetten kizárta a felhőalapú számítástechnikai szolgáltatásokat. E tekintetben megjegyzi, hogy a felhőalapú számítástechnikai szolgáltatások igénybevételéhez a védett anyagnak azt megelőzően kell az adathordozón lennie, hogy az a felhőbe feltölthető lenne. Az osztrák jogban szerzői jogdíjat kell fizetni azon adathordozó – mobiltelefon, számítógép, tablet – után, amelynek segítségével a magáncélú másolat készül. Ezenkívül a Strato szerint a felhasználó jogdíjat fizet az eredeti példányhoz való hozzáférésért. A Strato továbbá arra hivatkozik, hogy a felhasználó nem sok mindent kezdhet a magáncélú másolatnak a felhőben történő pusztá rögzítésével. Éppen ellenkezőleg, a magánfelhasználó a felhőt arra használja, hogy a letöltött tartalmat más végberendezésen megtekintse vagy arra lementse. Mindazonáltal az ilyen berendezés saját adathordozóval rendelkezik, amely után díjat kell fizetni. Így a Strato szerint a jogosultak a felhasználó felől akár három bevételi forrással is rendelkeznek: először a mű eredeti beszerzése, másodszer a feltöltésre használt díjköteles végberendezésen való tárolás, harmadszor pedig a letöltéshez használt azon végberendezésen való tárolás révén, amely szintén díjköteles. A Strato továbbá – a 2013. június 27-i VG Wort és társai ítélettel (C-457/11–C-460/11, EU:C:2013:426, 78. pont) való analógia útján – úgy véli, hogy amennyiben készülékekből álló láncolatot használnak magáncélú másolat készítésére, a láncolat egyik készülékével szemben írható elő a méltányos díjazás követelménye.

48. Az osztrák kormány úgy véli, hogy az a szerver, amelyen keresztül felhőalapú számítástechnikai szolgáltatásokat magánszemélyek kínálnak részére, olyan rögzítőeszköznek minősül, amely tekintetében a gyártónak vagy az importőrnek díjat kell fizetnie. E díjat a felhőalapú számítástechnikai szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatóra hárítják át. Szükségtelen és túlkompensációhoz vezethet tehát a felhőszolgáltatóval szembeni további díjigény támasztása.

49. A dán kormány úgy véli, hogy a felhőalapú számítástechnikai szolgáltatások nem hasonlíthatók össze a digitális többszörözésre szolgáló berendezések, készülékek és adathordozók magánszemélyek részére történő rendelkezésre bocsátásával vagy a többszörözésre irányuló szolgáltatás magánszemélyek részére történő nyújtásával. Ezért úgy véli, hogy a Padawan ítélet, amely a CD-khez és a DVD-khez hasonló fizikai adathordóra vonatkozik, és amelyet a felhőalapú számítástechnika megjelenését megelőzően hoztak meg, nem ültethető át a jelen ügy tényállására. A dán kormány szerint a felhőalapú számítástechnika nem szükséges a természetes személyek számára ahhoz, hogy magáncélú másolatokat szerezzenek. A felhőszolgáltatás ugyanis csak digitális tartalom számára rendelkezésre álló digitális tárhely, és az így tárolt tartalomhoz a magánszemélyek csak olyan típusú adathordozók révén férhetnek hozzá, amelyeket elsősorban tárolás kezdeményezésére használnak; ilyen adathordozók az okostelefonok vagy számítógépek. Ezért ezek az elsődleges adathordozók – nem pedig a felhőszolgáltatás – jelentik az ahhoz szükséges feltételt, hogy a magánszemélyek magáncélú másolat birtokába jussanak. Úgy tűnik tehát, hogy az olyan rendszer, amelyben a felhőalapú számítástechnikai szolgáltatások díjkötelesek, nincs összhangban a „megfelelő egyensúly” 2001/29 irányelv (31) preambulumbekzdésében foglalt követelményével. A dán kormány úgy véli, hogy fennállhat a túlkompensáció nem elhanyagolható mértékű kockázata, amikor is ugyanazon magáncélú másolat után többször kell fizetni. Ez lehet a helyzet különösen abban az esetben, ha két díjat fizetnek: azon adathordozó után, amelyen a másolatot készítik, és a későbbi, e másolat tárolásából álló szolgáltatás (például felhőalapú számítástechnikai szolgáltatás) után.

50. A francia kormány megjegyzi, hogy a szolgáltatók által használt szervereket, még ha utánuk magáncélú többszörözési jogdíjat kell is fizetni, nem feltétlenül a magáncélú többszörözés által érintett tagállam területén hozzák forgalomba és szerzik meg. Ennélfogva az a tény, hogy a kettős díjazás nem zárható ki, nem vezethet azon lehetőség kizárásához, hogy a tagállamok a területükön tartózkodó felhasználóknak szolgáltatásokat nyújtó felhőtárhely-szolgáltatókat díjfizetésre kötelezzék. Máskülönb az ebben az összefüggésben készített magáncélú másolatokból eredő veszteség tényleges megtérítésére nem kerülhet sor.³⁸ Mindenesetre az érintett tagállamban a tartalom felhőszolgáltatásból való feltöltéséhez szükséges készülékek után fizetett magáncélú többszörözési jogdíjak nem minősülnek kétszeres kifizetésnek azon díjhoz képest, amelyet e szolgáltatás üzemeltetőjének kell fizetnie. Az e készülékeken végzett azon többszörözés, amely után magáncélú többszörözési jogdíjat kell fizetni, a felhőszolgáltatáson végzett többszörözéstől elkülönülő magáncélú többszörözésnek minősül. E többszörözési cselekmények mindegyike külön veszteséget okoz az érintett tagállamban, és méltányos díjazás megfizetését követeli meg.

2. 2010. október 21-i Padawan ítélet (C-467/08, EU:C:2010:620)

51. Mivel a magáncélú másolat és a méltányos díjazás egész témakörével a Bíróság először a Padawan ítéletben foglalkozott, hasznos lehet e határozatot kicsit részletesebben megvizsgálni.

³⁸ A francia kormány a 2013. július 11-i Amazon.com International Sales és társai ítéletre (C-521/11, EU:C:2013:515, 64. és 65. pont) hivatkozott, amely arra vonatkozott, hogy az a személy, aki e díjat előzetesen megfizette egy joghatósággal nem rendelkező tagállamban, e tagállam nemzeti jogának megfelelően kérheti annak visszatérítését.

52. Ebben az ügyben egy szerzői jogok közös kezelésével foglalkozó spanyol ügynökség a spanyol jog által előírt, magáncélú másolatok miatt fizetendő díj CD-ket, DVD-ket és MP3-lejátszókat forgalmazó szervezettől való behajtását kívánta elérni. Ezt azzal az indokkal tagadták meg, hogy az említett díj ezen digitális adathordozókra költségtétel nélkül és attól függetlenül történő alkalmazása, hogy azokat milyen használatra szánják, ellentétes a 2001/29 irányelvvel.

53. A Bíróság először azt állapította meg, hogy „valamely természetes személy által magáncélra történő másolást olyan cselekménynek kell tekinteni, amely hátrányt okozhat az érintett mű szerzőjének”.³⁹ Miközben elismerte ugyan, hogy főszabály szerint erre a természetes személyre hárul „az ilyen többszörözéshez kötődő hátrány megtérítése, így finanszírozva az említett jogosultnak megfizetésre kerülő díjazást”,⁴⁰ felhívta a figyelmet a magáncélú felhasználók által elkövetett jogsértések beazonosításának jelentős gyakorlati nehézségeire, azon ténnyel együtt, hogy az ilyen jogsértésekkel okozott hátrány egyszerűen minimális lenne, és így nem keletkeztethet díjfizetési kötelezettséget.

54. A Bíróság ezután megállapította, hogy „a tagállamok a méltányos díjazás finanszírozása érdekében bevezethetik a »magáncélú másolat után járó díjat« az érintett magánszemélyek helyett azon személyek tekintetében, akik a digitális többszörözésre alkalmas berendezésekkel, készülékekkel és adathordozókkal rendelkeznek, és akik e címen érdemben vagy ténylegesen e berendezéseket magánszemélyek rendelkezésére bocsátják, vagy ez utóbbiak számára többszörözésre irányuló szolgáltatást nyújtanak. Ebben a rendszerben azokra a személyekre hárul a magáncélú másolat díjának megfizetése, akik ilyen berendezésekkel rendelkeznek. Nem vitás, hogy ebben a rendszerben a méltányos díjazás finanszírozásának teherviselőiként nem a védelem alatt álló művek felhasználói jelennek meg, ellentétben azzal, amit a 2001/29 irányelv (31) preambulumbekzdése előírni látszik. Ugyanakkor hangsúlyozni kell egyrészt, hogy e finanszírozási rendszer teherviselőinek tevékenysége, nevezetesen az, hogy a magánfelhasználók részére többszörözésre alkalmas berendezéseket, készülékeket és adathordozókat bocsátanak rendelkezésre, vagy az, hogy a részükre többszörözésre irányuló szolgáltatást nyújtanak, képezi a szükséges ténybeli előfeltételét annak, hogy természetes személyek magáncélú másolatokhoz juthassanak. Másrészt, semmi sem képezi akadályát annak, hogy e teherviselők beépítsék a magáncélú másolatért fizetendő díj összegét az említett berendezések, készülékek és adathordozók rendelkezésre bocsátásának árába vagy a nyújtott többszörözésre irányuló szolgáltatás árába. Így e díj terhét végül is az a magánfelhasználó viseli, aki ezt az árat megfizeti. E körülményekre tekintettel, az a magánfelhasználó, akinek a részére a digitális többszörözésre alkalmas berendezéseket, készülékeket és adathordozókat rendelkezésre bocsátották, vagy akinek a részére a többszörözésre irányuló szolgáltatást nyújtják, valójában úgy tekintendő, mint aki a méltányos díjazás közvetett teherviselője.⁴¹

55. A Bíróság ezt követően megállapította, hogy mivel a díjrendszer lehetővé teszi a teherviselők számára, hogy díjazást fizessen a jogosultak nevében eljáró közös jogkezelő társaságok részére annak érdekében, hogy e költséget a magánfelhasználóktól például a felvevőkészülék vásárlása

³⁹ Padawan ítélet, 44. pont.

⁴⁰ Padawan ítélet, 45. pont.

⁴¹ Padawan ítélet, 46–48. pont.

során visszakapja, az ilyen rendszert főszabály szerint úgy kell tekinteni, mint amely összeegyeztethető a jogosultak és mások érdekei között „megfelelő egyensúly” megteremtésével.⁴²

56. A Bíróság azt is megállapította, hogy feltétlen kapcsolat van a díj magánfogyasztók tekintetében történő alkalmazása és a jogosultaknak a magáncélú többszörözéssel okozott esetleges kár között. Mivel e fogyasztók vélelmezhetően teljes mértékben használják és kiaknázzák az „említett berendezésekhez köthető valamennyi funkció[t] – ideértve a többszörözési funkciókat is”, ebből az következett, hogy önmagában e berendezések vagy készülékek másolatok készítésére való alkalmassága „elegendő a magáncélú másolat után fizetendő díj alkalmazásának igazolására, amennyiben az említett berendezéseket vagy készülékeket magánfelhasználóként eljáró természetes személyek részére bocsátották rendelkezésre”.⁴³

3. Elemzés

57. Amint azt láttuk, a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja előírja, hogy azoknak a tagállamoknak, amelyek úgy döntenek, hogy úgynevezett „magáncélra” vonatkozó kivételt állapítanak meg, – hatáskörükön belül – kötelesek biztosítani a jogosultak kompenzálását szolgáló méltányos díjazás tényleges beszedését.⁴⁴ Mivel a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése b) pontjának fakultatív jellege van, és nem határozza meg előre a bevezetésre kerülő méltányos díjazási rendszer különféle paramétereit, nyilvánvaló, hogy a tagállamok szükségszerűen széles mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek e paramétereknek a belső jogukban történő körülhatárolására.⁴⁵ A tagállamok ennek megfelelően a 2001/29 irányelvvel és általánosabban az uniós joggal összhangban meghatározhatják azon személyek körét, akiknek e méltányos díjazást meg kell fizetniük,⁴⁶ valamint a díjazás formáját, részletes végrehajtási szabályait és mértékét, még akkor is, ha a Bíróság már megállapította, hogy a méltányos díjazás kérdése az uniós jog önálló fogalma.⁴⁷ Amint az a 2001/29 irányelv (35) és (38) preambulumbekkezdéséből kitűnik,

⁴² Padawan ítélet, 49. pont. A megfelelő egyensúly megtalálása a szerzői joggal összefüggésben az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 17. cikkének (2) bekezdésében biztosított szellemi tulajdonjogok, a véleménynyilvánítás és tájékozódás Charta 11. cikkében biztosított szabadsága, vagy akár a közérdek összeegyeztetésének szükségességét is előtérbe helyezheti. Lásd: 2021. március 9-i VG Bild-Kunst ítélet (C-392/19, EU:C:2021:181, 54. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Lásd még a 2001/29 irányelv 5. cikkének (2) és (3) bekezdésében előírt kivételek és korlátozások jellegére és összetettségére vonatkozó általános vitát illetően: 2019. július 29-i Funke Medien NRW ítélet (C-469/17, EU:C:2019:623, 34–54. pont). Ezenfelül a Bíróság emlékeztetett arra, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikkében foglalt kivételeket a Charta 20. cikkében kimondott, egyenlő bánásmóddal való jog tiszteletben tartása mellett kell alkalmazni, mely utóbbi az uniós jog egyik alapelveként minősül, és amely a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint megköveteli, hogy az összehasonlítható helyzeteket ne kezeljék eltérően, és az eltérő helyzeteket ne kezeljék azonosan, amennyiben az ilyen bánásmód objektíve nem igazolható. 2016. szeptember 22-i Microsoft Mobile Sales International és társai ítélet (C-110/15, EU:C:2016:717, 44. pont).

⁴³ Padawan ítélet, 55. és 56. pont.

⁴⁴ 2016. június 9-i EGEDA és társai ítélet (C-470/14, EU:C:2016:418, 21. pont).

⁴⁵ Azon mérlegelési mozgástér terjedelmét, amellyel a tagállamok a 2001/29 irányelv 5. cikkének (2) vagy (3) bekezdésében foglalt különös kivétel vagy korlátozás nemzeti jogukba történő átültetése tekintetében rendelkeznek, esetről esetre, különösen e rendelkezés szövege alapján kell értékelni, mivel a kivételek és korlátozások harmonizációjának uniós jogalkotó által előírt mértékét az határozza meg, hogy azok hogyan hatnak a belső piac zavartalan működésére, amint arra a 2001/29 irányelv (31) preambulumbekkezdése emlékeztet. 2019. július 29-i Funke Medien NRW ítélet (C-469/17, EU:C:2019:623, 40. pont).

⁴⁶ Feltéve, hogy e díjazást *végző soron magánfelhasználók viselik*. Figyelembe véve a méltányos díjazás magánfelhasználóktól való beszedésének gyakorlati nehézségeit, a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a tagállamok szabadon finanszírozhatják e méltányos díjazást olyan díj útján, amelyet azon természetes személyek részére írnak elő, akik természetes személyek részére többszörözésre alkalmas berendezéseket, készülékeket és adathordozókat bocsátanak rendelkezésre. Mivel a másolatért fizetendő díj összegét továbbhárítják magánfelhasználóra, beépítve azt a többszörözésre alkalmas berendezések, készülékek és adathordozók rendelkezésre bocsátásának árába vagy a nyújtott – többszörözésre irányuló – szolgáltatás árába, e rendszer elfogadható, mert e díj terhet végző soron a magánfelhasználó viseli. Ezzel szemben a Bíróság kimondta, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával ellentétes a magáncélú másolat után járó méltányos díjazás olyan rendszere, amelyet az állami költségvetés oly módon finanszíroz, hogy azáltal nem biztosítható, hogy e méltányos díjazás költségét a magáncélú másolatok felhasználói viseljék. Lásd ebben az értelemben: 2016. június 9-i EGEDA és társai ítélet (C-470/14, EU:C:2016:418, 33–42. pont).

⁴⁷ 2010. október 21-i Padawan ítélet (C-467/08, EU:C:2010:620, 37. pont).

ezen irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja az uniós jogalkotó azon szándékát tükrözi, amellyel olyan sajátos kompenzációs rendszert szeretett volna bevezetni, amely bizonyos körülmények között megdönthető vélelem alapján megalapozza a jogosultaknak okozott hátrány fennállását, és amely főszabály szerint a felhasználók által a jogosultak számára fizetendő ellentételezés kötelezettségét eredményezi.⁴⁸

58. Tekintettel arra, hogy a többszörözés lehetősége – különösen a digitális környezetben – helyfüggetlen, és széles körben elterjedt, az uniós jogalkotó a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjába beillesztette a magáncélú többszörözésre vonatkozó kivételt, annak biztosítására szolgáló eszközként, hogy a jogosultak ne szenvedjenek indokolatlanul hátrányt⁴⁹ az ilyen többszörözés miatt.⁵⁰ Amennyiben a tagállamok úgy döntenek, hogy belső jogukba átültetik a magáncélú másolatokra vonatkozó, a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjában előírt kivételt, kötelesek különösen arról rendelkezni, hogy a jogosultak *méltányos* díjazásban részesüljenek.

59. Méltányos díjazás az a díjazás, amely nem *fizeti túl vagy alul*⁵¹ a jogosultakat a magáncélú többszörözés által okozott hátrányért. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy az ilyen többszörözés tekintetében járó méltányos díjazás 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjában foglalt követelménye jellegénél fogva a jogosultaknak okozott hátrány kiváltására vagy felbecslésére szolgál. Figyelemmel az ilyen többszörözés magánjellegére, amelyet nehéz – sőt, gyakorlatilag lehetetlen – kideríteni vagy feltárni, a Bíróság ezért lehetővé tette a tagállamok számára, hogy mérlegelési mozgásterük keretében a magáncélú többszörözés tekintetében bizonyos megdönthető vélelmeket állítsanak fel.⁵²

60. Amint a Bíróság 2013. július 11-i Amazon.com International Sales és társai ítélet (C-521/11, EU:C:2013:515), 51. pontjában megjegyezte, a magáncélú másolat után fizetendő díj rendszerei jelenleg *szükségszerűen pontatlanok* az adathordozók többsége tekintetében, amennyiben a gyakorlatban lehetetlen annak meghatározása, hogy melyik művet melyik felhasználó milyen adathordozón többszörözte.⁵³ A digitális többszörözésre alkalmas berendezések, készülékek és adathordozók tekintetében a Bíróság megállapította, hogy ez úgy értendő, hogy az előzetesen megállapított ezen díj összege nem határozható meg a tényleges hátrány szempontja alapján, hiszen annak mértéke az érintett készülékek államterületen való forgalomba hozatalakor még nem ismert. E díjat ennél fogva szükségképpen átalány formájában kell meghatározni.⁵⁴

⁴⁸ Lásd: 2013. július 11-i Amazon.com International Sales és társai ítélet (C-521/11, EU:C:2013:515, 40. pont); 2016. szeptember 22-i Microsoft Mobile Sales International és társai ítélet (C-110/15, EU:C:2016:717, 26. pont).

⁴⁹ A 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja azon tagállam számára, amely nemzeti jogába bevezette a magáncélú másolatokra vonatkozó kivételt, egy olyan eredménykövetelményt ír elő, amelynek értelmében a tagállam hatáskörén belül köteles biztosítani a kizárólagos többszörözési jog jogosultjai által az említett állam területén elszenvedett hátrány megtérítésére szánt méltányos díjazás tényleges beszedését. E tekintetben feltételezni kell, hogy a jogosultnak a magáncélú másolat következtében okozott hátrány azon tagállam területén keletkezett, amelyben a végső felhasználók lakóhellyel rendelkeznek. 2013. július 11-i Amazon.com International Sales és társai ítélet (C-521/11, EU:C:2013:515, 57. és 58. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

⁵⁰ Emlékeztetni kell arra, hogy a magáncélú másolatokra vonatkozó kivétel csak akkor alkalmazható, ha a magáncélú másolatok *jogszerű forrás* alapján készülnek. A Bíróság a 2014. április 10-i ACI Adam és társai ítéletében (C-435/12, EU:C:2014:254) úgy ítélte meg, hogy magáncélú többszörözési jogdíjra vonatkozó rendszer, amely nem tesz különbséget a jogszerű forrás alapján készített másolatok és a jogellenes forrás alapján készített másolatok között, nem tartja tiszteletben a jogosult és a felhasználók közötti megfelelő egyensúlyt.

⁵¹ Az ilyen helyzetek nem tartják tiszteletben a 2001/29 (31) preambulumbekzdésében előírt megfelelő egyensúlyt. Lásd: 2015. november 12-i Hewlett-Packard Belgium ítélet (C-572/13, EU:C:2015:750, 86. pont); 2016. szeptember 22-i Microsoft Mobile Sales International és társai ítélet (C-110/15, EU:C:2016:717, 51. pont).

⁵² 2013. július 11-i Amazon.com International Sales és társai ítélet (C-521/11, EU:C:2013:515, 41–45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

⁵³ Lásd még: 2016. szeptember 22-i Microsoft Mobile Sales International és társai ítélet (C-110/15, EU:C:2016:717, 35. pont). Igaz tehát, hogy tisztán elméleti szempontból az a tény, hogy ilyen díjat fizetnek, nem helyettesíti a jogosultak által minden egyes esetben elszenvedett hátrány egyedi értékelését.

⁵⁴ 2015. november 12-i Hewlett-Packard Belgium ítélet (C-572/13, EU:C:2015:750, 70. és 71. pont).

61. A 2001/29 irányelv (35) preambulumbekzdése azt is világossá teszi, hogy amennyiben a jogosultak már valamilyen formában – például egy felhasználási díj részeként – díjazásban részesültek, külön vagy további díjazás őket nem illetheti meg. Fennállhatnak tehát olyan helyzetek – amint az 2001/29 irányelv (35) preambulumbekzdése nyilvánvalóvá teszi –, amikor „a jogosultat ért hátrány csak minimális lenne, [ekkor] díjfizetési kötelezettség nem keletkezhet”.⁵⁵ Megjegyezném azt is, hogy a 2001/29 irányelv 6. cikkével összhangban – ahogyan azt a Bíróság a 2015. március 5-i Copydan Båndkopi ítéletben (C-463/12, EU:C:2015:144, 72. pont) értelmezte – az érintett tagállam a jogosultaknak járó díjazás konkrét szintjét függővé teheti a műszaki intézkedések alkalmazásától vagy azok elmulasztásától, annak érdekében, hogy a jogosultakat ösztönözze azok megtételére, valamint annak érdekében, hogy azok ezáltal önként hozzájáruljanak a magáncélú másolatra vonatkozó kivétel megfelelő alkalmazásához.

62. Ezenfelül a 2013. június 27-i VG Wort és társai ítélet (C-457/11–C-460/11, EU:C:2013:426) 78. pontjában a Bíróság pontosította, hogy „amennyiben a szóban forgó másolatokat egyetlen folyamat során végzik el, készülékek láncolata segítségével, a tagállamok a másolatkészítés korábbi szakaszaira is visszamehetnek, és adott esetben olyan rendszert is bevezethetnek, amelyben a méltányos díjazást az e láncolat részét képező, e folyamatot önálló módon lehetővé nem tevő készülékekkel rendelkező személyek fizetik meg, amennyiben e személyek át tudják hárítani e díjat az ügyfeleikre. Ugyanakkor az ilyen egységes folyamat következtében a jogosultak által elszenvedett hátrány ellentételezéseként járó méltányos díjazás teljes összege nem térhet el lényegesen az egyetlen eszköz segítségével végzett többszörözésre meghatározott díjtól.”

63. Mellesleg nem tudom azonban elhessegetni azt a gondolatot, hogy az uniós jogalkotó jobban átgondolhatná a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése b) pontjának ezen szempontját.⁵⁶ A „méltányos díjazás” kifejezés olyan tág és nyitott jellegű, hogy elkerülhetetlen bizonyos szintű szubjektív értékelés. A 2001/29 irányelv 5. cikkének (5) bekezdésében és ezen irányelv bizonyos preambulumbekzdéseiben, különösen a (31) és (35) preambulumbekzdésében nyújtott iránymutatáson kívül ugyanis kevés olyan jogi norma található, amely hasznos segítséget nyújthat akár a nemzeti bíróságok, akár a Bíróság számára a tekintetben, hogy a jelen összefüggésben milyen díjazás (amennyiben egyáltalán van ilyen) tekinthető „méltányosnak”.⁵⁷

64. E tekintetben a 2001/29 irányelv 5. cikkének (5) bekezdése lényegében azt írja elő, hogy az ezen irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjában foglalt kivétel vagy korlátozás nem lehet sérelmes a mű vagy más, védelem alatt álló teljesítmény *rendes felhasználására*,⁵⁸ és indokolatlanul nem károsíthatja a jogosult *jogos érdekeit*.⁵⁹

⁵⁵ Cruz Villalón főtanácsnok a Copydan Båndkopi ügyre vonatkozó indítványában (C-463/12, EU:C:2014:2001, 60. és 61. pont) rámutatott arra, hogy a 2001/29 irányelv (35) preambulumbekzdése pontosítja, hogy „[a]mennyiben a jogosultak már valamilyen formában – például egy felhasználási díj részeként – díjazásban részesültek, külön vagy további díjazás őket nem illetheti meg”. Úgy vélte, hogy „[e] preambulumbekzdésből az következhet, hogy a 2001/29 irányelv a tagállamokra bízta a mindenfajta túlfizetés elkerülésének lehetőségéről való döntést, azaz az arról való gondoskodást, hogy a felhasználóknak ne kelljen kétszer megfizetniük a méltányos díjazás ellentételezését célzó, magáncélú másolat utáni díjat, először a műveket tartalmazó fájlok kereskedelemben való jogszerű megszerzésekor, és másodszor a többszörözésre alkalmas adathordozók megszerzésekor, amely eset, úgy tűnik, az alapeljárásban fennáll”.

⁵⁶ Ezenfelül a Padawan ítéletben felvázolt iránymutatást összefüggésében és a 2010-ben (amikor ezen ítéletet meghozták) meglévő technológia és felhasználói szokások tükrében kell értelmezni, még ha a Bíróság az ebben az ítéletben foglalt döntést a későbbi ügyekben folyamatosan finomította is.

⁵⁷ A 2001/29 irányelv 5. cikkének (2) és (3) bekezdésében előírt kivételek és korlátozások végrehajtása tekintetében a tagállamok rendelkezésére álló mérlegelési mozgástér így jelentős, azonban nem veszélyeztetheti ezen irányelv fő célját, amely a szerzők számára biztosított magas szintű védelem megteremtésére és belső piac megfelelő működésére irányul. 2019. július 29-i Funke Medien NRW ítélet (C-469/17, EU:C:2019:623, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ezenkívül a Bíróság megállapította, hogy a 2001/29 irányelv (44) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy az uniós jogalkotó azt irányozta elő, hogy a kivételek és korlátozások hatálya még tovább korlátozható legyen a szerzői jogi védelem alatt álló művek vagy más, védelem alatt álló teljesítmények bizonyos új felhasználásait illetően. Lásd: 2014. április 10-i ACI Adam és társai ítélet (C-435/12, EU:C:2014:254, 27. pont).

⁵⁸ E kifejezések szintén nincsenek meghatározva.

⁵⁹ E kifejezések szintén nincsenek meghatározva.

4. Ezen elveknek a jelen ügyre való alkalmazása

65. Rátérve a jelen ügyre, meg kell vizsgálni, hogy a jogosultakat mennyiben illeti meg (ha egyáltalán) (további) díjazás a természetes személyek részére magáncélra,⁶⁰ felhőben rendelkezésre bocsátott tárolókapacitás tekintetében, figyelembe véve, hogy úgy tűnik, hogy – mint a jelen ügyben is – a nemzeti szabályozás konkrét adathordozók igen széles köre után ír már elő díjfizetést.

66. A szerzői jogi védelem alatt álló tartalom okostelefonokhoz hasonló készülékekről vagy adathordozókról felhőbe történő feltöltése és onnan való letöltése folyamatának minden egyes lépése e tartalom többszörözésének minősül, ami főszabály szerint sérti a 2001/29 irányelv 2. cikkét, kivéve, ha az ilyen többszörözés az ezen irányelv 5. cikke szerinti kivétel vagy korlátozás alapján igazolható. Tekintettel arra, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja és 5. cikkének (5) bekezdése egyaránt a jogosult részére történő alul- és túlfizetés elkerülésére, és arra törekszik, hogy megfelelő egyensúlyt érjen el a magánfelhasználó és a jogosult között, felmerül a kérdés, hogy külön díjat kell-e fizetni e többszörözési sorozat minden egyes lépése után, beleértve a felhőben történő többszörözést/tárolást, mivel a felhasználó e többszörözési sorozatban használt készülékek és adathordozók után már *fizethetett* megfelelő díjat.⁶¹

67. A 2021. július 7-i tárgyaláson az Austro-Mechana és az osztrák kormány jelezte, hogy Ausztriában a magáncélú többszörözési jogdíjat *készülékek után nem, csak adathordozók után* kell fizetni. Úgy tűnik – és ezt a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia –, hogy ezt az állítást megerősíti a Private Copying Global Study 2020 című tanulmány.⁶² Meg kell azonban jegyezni,⁶³ hogy e tanulmány szerint az adathordozók igen széles köre után kell díjakat fizetni.⁶⁴ Ily módon úgy tűnik, hogy díjat kell fizetni többek között a zene és/vagy videovisszajátszási funkcióval rendelkező mobiltelefonok beépített memóriája, többféle számítógép és tablet beépített memóriája, beépített memóriával rendelkező okosórák, DVD-k, USB-kulcsok stb. után. Nem kell díjat fizetni a felhőalapú tárolókapacitás biztosítása után.⁶⁵ E tanulmányban Ausztriára vonatkozóan a „Fejlemények összegzése” című részben az is szerepelt, hogy „a fizikai hordozók értékesítése a mobiltelefonok kivételével jelentős mértékben csökken. Az emberek ugyanis a magáncélú többszörözés és/vagy streamingszolgáltatások tekintetében egyre inkább a felhőre támaszkodnak. Az Austro-Mechana közvetlen stratégiai célja ezért a felhőalapú magáncélú többszörözés után fizetendő díj bevezetése.”

68. A Bíróság rendelkezésére álló iratokból úgy tűnik, hogy – és ezt a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia – a természetes személyek magáncélú többszörözéssel kapcsolatos magatartása⁶⁶ változóban van, és egyre inkább felhőalapú számítástechnikai szolgáltatásokkal

⁶⁰ És kereskedelmi célt közvetlenül vagy közvetve sem szolgáltató felhasználások érdekében.

⁶¹ Úgy tűnik, hogy az ilyen díjak jelentősen eltérnek a tagállamok között, mivel lehetséges, hogy egy adott készülék (mint például egy személyi számítógép vagy okostelefon) díjköteles lehet az egyik tagállamban, másik tagállamban pedig nem. Ugyanez vonatkozhat a díjak összegére is, amely tagállamonként eltérő lehet. Lásd e tekintetben: Private Copying Global Study 2020. Elérhető a következő internetes oldalon: https://www.irma.asso.fr/IMG/pdf/sg20-1067_private_copying_global_study_2020_2020-11-23_en.pdf. E tanulmány alapján például úgy tűnik, hogy Írország a Copyright and Related Rights Act, 2000 (a szerzői és szomszédos jogokról szóló 2000. évi törvény) 101. cikke alapján rendelkezik magáncélú többszörözésre vonatkozó kivétellel, magáncélú többszörözési jogdíjat azonban nem ír elő.

⁶² Lásd a tanulmány 286–296. oldalán.

⁶³ Lásd a tanulmány 286–296. oldalán.

⁶⁴ E tekintetben a Strato az észrevételeihez csatolta az Austro-Mechana által a 2018. január 1-jét követően forgalomba hozott adathordozók tekintetében alkalmazott díjak listáját. Lásd a 12. mellékletet.

⁶⁵ A Strato rámutat, hogy a felhőalapú szolgáltatások tekintetében jelenleg egyetlen tagállam sem ír elő magáncélú többszörözési jogdíjat. A 2021. július 7-én tartott tárgyaláson a francia kormány kijelentette, hogy Franciaország díjat ír elő a hálózatalapú videofelvevő készülékekkel kapcsolatos szolgáltatások tekintetében.

⁶⁶ Legalábbis Ausztriában, de gyanítom, hogy valamennyi tagállamban.

együtt használt, korlátozott számú készüléken és adathordozón – például okostelefonokon és tableteken – alapul, nem pedig önmagában a készülékek és adathordozók széles körén. Ezenkívül úgy tűnik, hogy – és ezt a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia – a díjak inkább a készülékekre és adathordozókra, mintsem a felhőalapú számítástechnikai szolgáltatásokra irányulnak.

69. A 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja szerinti méltányos díjazáshoz való jogot a jogosultaknak okozott hátrány bizonyos körülmények között megdönthető vélelme alapozza meg, és az főszabály szerint a felhasználók által a jogosultak számára fizetendő ellentételezés kötelezettségét eredményezi. E tekintetben a jogosultakat ért hátrány értékelésekor különösen az a megdönthető vélelem áll fenn, hogy a természetes személyek teljes mértékben kihasználják a rendelkezésükre bocsátott elektronikus készülékek vagy adathordozók többszörözési és tárolási kapacitását.⁶⁷ Ezenkívül feltételezni kell, hogy a jogosultnak a magáncélú másolat következtében okozott hátrány azon tagállam területén keletkezett, amelyben a végső felhasználók lakóhellyel rendelkeznek.⁶⁸

70. Véleményem szerint, mivel a készülékekre vagy adathordozóra vonatkozó átalánydíjak *szükségszerűen pontatlanok*, körültekintően kell eljárni azt megelőzően, hogy ezen átalánydíjakat más díjazási rendszerekkel kombinálnák, vagy azokba a felhőszolgáltatásokra vonatkozó egyéb díjakat anélkül építenének be, hogy ezzel kapcsolatban előzetesen empirikus vizsgálatot folytattak volna le, és különösen annak meghatározása nélkül, hogy az ilyen készülékek/adathordozók és szolgáltatások együttes használata révén a jogosultak további hátrányt szenvednek-e, mivel ez túlfizetéshez vezethet, és felboríthatja a jogosultak és felhasználók közötti, a 2001/29 irányelv (31) preambulumbekkezdésében hivatkozott megfelelő egyensúlyt.

71. Ha a felhőben történő többszörözést/tárolást nem veszik figyelembe, fennállhat annak a kockázata, hogy a jogosultat a hátrány tekintetében alulfizetik. Mindazonáltal, mivel a védelem alatt álló tartalom készülékek vagy adathordozók használatával a felhőbe való feltöltése, illetve onnan való letöltése *magáncélú többszörözésre irányuló egységes folyamatnak* minősül, a tagállamok – figyelemmel széles mérlegelési mozgásterükre – adott esetben létrehozhatnak egy olyan rendszert, amelyben méltányos díjazást kizárólag azon készülékek vagy adathordozók tekintetében kell fizetni, amelyek e folyamat szükségesrészét alkotják, feltéve, hogy ez tükrözi a jogosultaknak a szóban forgó folyamattal okozott kárt.

72. Összefoglalva tehát nem kell külön díjat fizetni a természetes személy által saját személyes célokra végzett, harmadik személy által nyújtott felhőalapú számítástechnikai szolgáltatásokon alapuló többszörözés után, feltéve, hogy a szóban forgó tagállamban a készülékek/adathordozók után fizetett díjak az ilyen többszörözéssel a jogosultaknak okozott hátrányt is tükrözik. Ha valamely tagállam ténylegesen úgy döntött, hogy készülékekre/adathordozókra vonatkozó díjrendszert vezet be, a kérdést előterjesztő bíróság főszabály szerint joggal feltételezheti, hogy ez

⁶⁷ Bizonyos problémáim vannak az ilyen vélelmekkel, mivel a könyvekhez, zenéhez és filmekhez hasonló, szerzői jogi védelem alatt álló tartalmat engedélyező online szolgáltatások megjelenése jelentős mértékben csökkentheti a védelem alatt álló tartalom 2001/29 irányelv 2. cikkét sértő többszörözésének természetes személy felhasználók általi igénybevételét. Úgy vélem, hogy a díjakat úgy kell megállapítani, hogy figyelembe vegyék ezt a jelenséget, valamint azt a tényt, hogy a készülékeket és a hordozókat egyre gyakrabban olyan tartalom tárolására használják, ami önmagában nem sérti a többszörözési jogot, mint például a készülék tulajdonosa által készített magánjellegű fényképek.

⁶⁸ Ez utóbbi kérdést illetően az a tény, hogy a Strato – állítása szerint – Németországban díjakat fizetett szerverei után, nagyrészt irreleváns a jelen eljárás keretében. Ha az Ausztriában tartózkodó természetes személyek számára nyújtott felhőalapú számítástechnikai szolgáltatások nyújtása díjköteles, akkor a díjakat Ausztriában kell megfizetni. A 2013. július 11-i Amazon.com International Sales és társai ítéletnek (C-521/11, EU:C:2013:515, 37. pont) megfelelően azonban a Strato kérheti a Németországban befizetett díjak (részbeni) megtérítését.

önmagában a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében vett „méltányos díjazásnak” tekinthető, kivéve ha a jogosult (vagy képviselője) egyértelműen bizonyítani tudja, hogy az ilyen fizetés a konkrét ügy körülményei között nem lenne megfelelő.

73. Ezt az értékelést – amely jelentős gazdasági szaktudást és számos iparág ismeretét követeli meg – a kérdést előterjesztő bíróságnak nemzeti szinten kell elvégeznie.

VI. Végkövetkeztetés

74. A fenti megfontolásokra tekintettel azt javaslom a Bíróságnak, hogy az Oberlandesgericht Wien (bécsi regionális felsőbíróság, Ausztria) által előterjesztett kérdéseket a következőképpen válaszolja meg:

Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikke (2) bekezdésének d) pontjában szereplő „bármely adathordozóra [végzett] többszörözés” kifejezés magában foglalja a harmadik személy által nyújtott felhőalapú számítástechnikai szolgáltatásokon alapuló többszörözést.

Nem kell külön díjat fizetni a természetes személy által saját személyes célokra végzett, harmadik személy által nyújtott felhőalapú számítástechnikai szolgáltatásokon alapuló többszörözés után, feltéve, hogy a szóban forgó tagállamban a készülékek/adathordozók után fizetett díjak az ilyen többszörözéssel a jogosultaknak okozott hátrányt is tükrözik. Ha valamely tagállam ténylegesen úgy döntött, hogy készülékekre/adathordozókra vonatkozó díjrendszert vezet be, a kérdést előterjesztő bíróság főszabály szerint joggal vélelmezheti, hogy ez önmagában a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében vett „méltányos díjazásnak” tekinthető, kivéve ha a jogosult (vagy képviselője) egyértelműen bizonyítani tudja, hogy az ilyen díjfizetés a konkrét ügy körülményei között nem lenne megfelelő.